

**LYSEKILS
KOMMUN**

Strategi
Program
Plan
Policy
>> Riktlinjer
Regler

Lysekils kommuns
**Riktlinjer för
integrationsarbete**

Fastställt av:	Kommunfullmäktige
Datum:	2021-05-19, § 63
För revidering ansvarar:	Kommunstyrelsen
Dokumentet gäller för:	Alla nämnder, förvaltningar och helägda kommunala bolag
Dokumentet gäller till och med:	2023-12-31
Dokumentansvarig:	Avdelningschef för hållbar utveckling
Dnr:	LKS 2021-000173

Innehåll

Några viktiga begrepp	4
Inledning	5
Syfte	5
Förutsättningar	5
Styrdokument.....	5
Arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.....	5
Arbete mot hedersrelaterat våld, förtryck och könsstympning.....	5
Delaktighet och möjlighet till egna val	6
Ansvar och roller i integrationsarbetet.....	7
Samverkan.....	7
Dialog och ansvarstagande.....	7
Stödfunktioners roll.....	7
Inriktning av integrationsarbetet	8
Praktiskt integrationsarbete i verksamheterna.....	8
En organisation med integrationsfokus – kunskap och kompetens.....	8
Sammanhang och kontaktytor - mötesplatser	9
Arbete och sysselsättning	9
Studier och utbildning	9
Boende – segregation eller integration.....	10
Process för integrationsarbete	10
Analysera förutsättningar.....	11
Planera verksamhet/ insatser	11
Säkerställa genomförande	11
Följa upp.....	11
Källförteckning	12

Några viktiga begrepp

Social hållbarhet – innebär att alla människors grundläggande behov och rättigheter uppfylls. Ett socialt hållbart samhälle är inkluderande, jämlikt och tolerant. Där känner människor sig delaktiga i samhällsutvecklingen och har tillit till samhället. Att arbeta med social hållbarhet handlar om att skapa platser där människor trivs och kan leva ett gott liv, där de grundläggande mänskliga behoven tillgodoses och det finns goda förutsättningar att ta hand om sin hälsa.

Integration - handlar om att känna tillhörighet i samhället. Det betyder att alla ska känna sig som en del av det svenska samhället. Integration handlar om att olika grupper i samhället möts och har ett utbyte med varandra. En del ska bli en del i det stora.

Inkludering - är att helheten ska anpassa sig till delarna. Att inkludera är att skapa en miljö där alla får plats och där vi ser olikheter som en tillgång.

Delaktighet - avsikten med delaktighet är att betona upplevelsen av att kunna påverka och ha inflytande över beslut, något som då kräver en kunskap om en strukturell ordning i samhället och vem som har makt över frågorna.

Medskapande - medskapande i detta dokument innefattar att gemensamt definiera, utveckla och tillämpa kunskap.

Nyanländ- är någon som är mottagen i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd för bosättning på grund av flyktingskäl eller andra skyddsskäl. Även anhöriga till dessa personer anses vara nyanlända. En person är nyanländ under tiden som han eller hon omfattas av lagen om etableringsinsatser, det vill säga två till tre år.

Asylsökande - En asylsökande är en person som tagit sig till Sverige och sökt skydd. Han eller hon har inte fått ett slutligt svar på sin ansökan om asyl. Under tiden en ansökan prövas är den asylsökande inskriven i Migrationsverkets mottagningsystem. Personen får ett LMA-kort av Migrationsverket som bevis på att han eller hon har rätt att vara i Sverige under tiden ansökan handläggs.

Inledning

Lysekils kommun behöver fler invånare, fler som flyttar hit och väljer att stanna och verka i kommunen. Inkludering och integration är viktiga faktorer i sammanhanget.

Att möta den demografiska utmaningen och verka för en stabil befolkningsutveckling är en av de viktigaste framtidsfrågorna som kommunen har att hantera. De närmaste åren kommer att präglas av att många nyanlända ska etablera sig här. Den situation som Lysekils kommun befinner sig i innebär både en utmaning och en möjlighet.

För en välfungerande integration behövs ett välfungerande integrationsarbete. Det handlar om effektiv etablering, fler och tydligare vägar till arbete, sysselsättning och egen försörjning, fler som slutför sin utbildning och bättre tillgång till bostäder.

Riktlinjerna utgår ifrån aktuell forskning, kunskaper inhämtade genom kartläggning, erfarenheter inom kommunens verksamheter och information från olika samverkansaktörer.

Syfte

Syftet med riktlinjerna är att de ska vara vägledande för integrationsarbetet i kommunen. Riktlinjerna gäller för hela kommunens organisation, såväl nämnder som bolag.

Förutsättningar

Styrdokument

De nationella målen för integrationsarbetet innebär lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk eller kulturell bakgrund. Detta innebär att alla nyanlända flyktingar och övriga invandrare i Lysekils kommun ska bemötas och behandlas som egna individer och inte som en homogen grupp.

Arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Bestämmelser i diskrimineringslagen och skollagen förbjuder diskriminering och kränkande behandling. Alla verksamheter ska arbeta aktivt för att främja likabehandling och inkludering samt förebygga diskriminering och kränkande behandling. För att uppnå det krävs bland annat tydliga värderingar, ett öppet förhållningssätt samt ett starkt ledarskap som genomsyrar hela organisationen.

Det främjande arbetet handlar om att stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Det behöver inte utgå från identifierade problem i verksamheten.

Det förebyggande arbetet tar sikte på att minimera risken för kränkningar och utgår från identifierade riskfaktorer. Både det främjande och det förebyggande arbetet bör anpassas till individens ålder och till den aktuella verksamheten.

Arbete mot hedersrelaterat våld, förtryck och könsstympling

Ingen människa ska utsättas för våld och/eller förtryck.

Begreppet hedersrelaterat våld och förtryck innefattar (HRV) även barn-, tvångs-, och arrangerat äktenskap samt kvinnlig könsstympling. Alla dessa företeelser är delar av och uttryck för HRV. Att arbeta mot HRV kan upplevas som svårt och förknippas med stor osäkerhet, inte minst avseende ansvarsfördelning.

Barn och ungdomar utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck ska få ett professionellt bemötande av kompetent personal och erbjudas ett samlat stöd och skydd utifrån sina behov. En förutsättning för att kunna hjälpa personer som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck är att identifiera varningstecken som tyder på utsatthet.

Det kräver en grundkunskap hos all personal som möter barn och ungdomar i kommunen. All personal måste också våga ställa frågor som rör hedersrelaterat våld, förtryck eller annan utsatthet.

Inom förskola/skola och fritid finns ett långtgående ansvar för att uppmärksamma och agera vid missförhållanden i barn och ungdomars situation medan socialtjänsten är den myndighet som ska agera till skydd för barnet/ ungdomen.

Inom Arbetslivsförvaltningen finns förutsättningar att uppmärksamma och vidta åtgärder vid missförhållanden relaterat till vuxna individer.

I arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck behövs en tät samverkan mellan förvaltningarna.

Som stöd i arbetet har Lysekils kommun en *Handbok för arbete mot hedersrelaterat våld, förtryck och könsstämpning* som all personal har tillgång till via Insidan.

Delaktighet och möjlighet till egna val

Integrationsarbetet ska genomsyras av medskapande, delaktighet och ansvarstagande. Ansvaret för arbetet ska ligga så nära medarbetaren som möjligt. Kommunens arbete med nyanlända och asylsökande personer ska kännetecknas av ambitionen att alltid vara bättre än förväntat.

Arbetet ska utgå ifrån kommunens och verksamheternas grundläggande uppdrag som finns beskrivet i beslutade styrdokument, såväl statliga som kommunala, och integrationsarbetet ska inkluderas i verksamhetsplanen.

De aktiviteter och insatser som genomförs bör vila på vetenskaplig grund och/eller väl beprövad erfarenhet. Aktiviteter och insatser ska ge nyanlända förutsättning för egenförsörjning och stärka deras aktiva deltagande i arbets- och samhällslivet.

En stor och viktig del i arbetet med integration är delaktighet och medskapande. Det handlar om att se och ta tillvara individens befintliga behov, styrkor och kompetenser. Att leda individen mot integration och etablering i samhället.

Förutsättningar för en god hälsa och möjligheten att etablera sig i samhället är nära sammankopplade. En god integration förutsätter en individ med en kapacitet att ta ansvar för sig själv, sina handlingar och sin närmiljö.

Integrationsarbetet i Lysekils kommun ska främja individens livsvillkor och upplevelse av eget samhällsansvar.

Det ska också främja individens förutsättningar för en tillvaro i egen försörjning på lång sikt och ett bidragande till samhällsekonomin genom förvärvsarbete eller eget företagande.

Ansvar och roller i integrationsarbetet

Samverkan

Lysekils kommun är en stor organisation och det finns många verksamheter inom förvaltningarna som genomför insatser och aktiviteter som gynnar etableringen för de nyanlända i kommunen.

Det är viktigt att det förekommer förvaltningsövergripande samverkan. Lysekils kommun ska arbeta aktivt med utveckling av samverkan mellan förvaltningar och verksamheter för ett mer kvalitativt och samordnat integrationsarbete. Det kan medföra en ökad resurseffektivitet genom att verksamheterna får en ökad kännedom om varandras kunskap, kompetens och verksamhet.

Lysekils kommun ska utveckla former för samverkan, erfarenhetsutbyte och lärande. Ta vara på det arbete som redan förekommer samt våga tänka om och tänka nytt för fortsatt utveckling.

Grundprincipen för samverkan inom integrationsarbetet att den enskilda medarbetaren har ansvar för att samverka med de verksamheter där behov finns, och att möjlighet att samverka ges. Genom gemensamma strukturer att samverka utifrån stärks integrationsarbetet i kommunen och en helhetssyn kan skapas. Det ger en grund för ökad resurseffektivitet, kunskaps- och kompetensutbyte och delaktighet från verksamheterna som helhet.

Alla kommunala förvaltningar och bolag ska utse en kontaktperson för integrationsfrågor för att säkerställa samverkan och informationsöverföring.

Dialog och ansvarstagande

Med dialog avses ett samtal mellan två parter i syfte att skapa en gemensam förståelse och acceptans. Genom en kontinuerlig dialog mellan och med medarbetare skapas förutsättningar för att med verksamhetens nuläge som bas utveckla integrationsarbetet utifrån befintligt behov, med ökad förståelse, samsyn och acceptans. Dialogen bör även säkerställa att alla medarbetare har kunskap om verksamhetens behov, utmaningar och eventuella riskfaktorer. Alla medarbetare har ett ansvar för att aktivt föra dialog kring de utmaningar och möjligheter som finns i verksamheten så att information om verksamhetens aktuella nuläge förmedlas till ledningsgrupp eller motsvarande.

Genom en aktiv kunskapsbaserad dialog inom och utom verksamheten bör medarbetarna verka för en ökad förståelse och medvetenhet om integration och integrationsarbete.

Integrationsarbetet ska höra ihop med andra aktuella planer, utvecklingsarbeten och projekt som pågår i kommunen. Vid identifierat behov finns möjlighet för verksamheterna att få stöd att utforma rutiner för integrationsarbete.

Stödfunktioners roll

För utveckling av integration och social hållbarhet finns stöd att få vid behov. Kommunstyrelseförvaltningen kan fungera som ett stöd för verksamheterna i integrationsarbetet och arbetet med social hållbarhet.

Stödet kan bestå av omvärldsbevakning, processledning, sakkunskap inom olika områden samt att analysera och definiera övergripande nuläge och förutsättningar för intern och extern samverkan. Kommunstyrelseförvaltningens stöd kan till exempel utgöras av att leda kommunövergripande processer och projekt samt kunskapsinhämtning.

Inriktning av integrationsarbetet

Sex områden har ringats in som viktiga för ökad social hållbarhet, god integration och etablering:

- Praktiskt integrationsarbete i verksamheterna
- En organisation med integrationsfokus - kunskap och kompetens
- Sammanhang och kontaktytor - mötesplatser
- Arbete och sysselsättning
- Utbildning och studier
- Boende

Varje område innehåller inriktningar och mål som ska förbereda individen för ett självständigt och ansvarstagande liv. De anger även hur verksamheterna i sig kan bidra till ett mer öppet samhällsklimat. Bilden av nyanlända och asylsökande måste göras mer nyanserad så att rasism och främlingsfientlighet motverkas. Det är viktigt att kunskapen om integrationsarbetet och social hållbarhet sprids både internt och externt.

Praktiskt integrationsarbete i verksamheterna

Verksamheternas uppdrag gällande integration beskriver varför verksamheten finns till och för vem.

- **Utbildningsförvaltningen** ansvarar för uppdraget att tillgodose barnomsorg och utbildning för asylsökande och nyanlända barn och vuxna, samt verksamhet i syfte att gagna en meningsfull fritid för barn och unga.
- **Socialförvaltningen** ansvarar för det enligt lag reglerade mottagandet, boende. Även kommunens ansvar för barn utan vårdnadshavare samt beslut och samverkan med andra myndigheter som rör dessa ligger hos socialnämnden.
- **Kommunstyrelsen** ansvarar för strategisk inriktning samt att tillhandahålla stöd till förvaltningar och bolag enligt vad som beskrivits ovan.
- **Arbetslivsförvaltningen** ansvarar för insatser och åtgärder i syfte att främja etableringen samt SFI, svenska för invandrare, försörjning för anvisade samt för övriga nyanlända i behov av försörjningsstöd.
- **Överförmyndaren** förordnar god man för ensamkommande barn. Myndigheten utövar tillsyn över den gode mannen, entledigar denne samt fattar beslut om arvodet.

En organisation med integrationsfokus – kunskap och kompetens

Integration och social hållbarhet ska vara ett prioriterat område inom kommunen. En framgångsfaktor är att det i verksamheterna finns kunskap och kompetens inom området. Chefer och medarbetare har ett direkt ansvar för att arbeta i enlighet med kommunens värdegrund och styrande dokument. Ett inkluderande synsätt ska genomsyra alla verksamheter. Genom en tillåtande och öppen dialog ska det i verksamheterna ges möjlighet att arbeta konstruktivt med lösningar på problem.

Sammanhang och kontaktytor - mötesplatser

En förutsättning för integration är att människor möts i olika sammanhang. Lysekils kommun vill ge asylsökande och nyanlända goda möjligheter att lära sig om Sverige eftersom denna kunskap är avgörande för möjligheten till ett välfungerande och gott fortsatt liv här.

Framgångsfaktorer:

- Utveckling av olika typer av fysiska mötesplatser där det inte ställs höga ekonomiska, sociala eller kunskapsmässiga krav för deltagande.
- Stöd för, men också krav på individen i dennes eget ansvarstagande och integration genom att erbjuda och påvisa möjligheter och sammanhang som kan bidra positivt till den individuella utvecklingen och etableringen på lång sikt.
- Verka för att asylsökande och nyanlända kommer in i samhället och får svenska kontakter som kan underlätta för dem i vardagen.
- Arbeta för en utveckling av samverkan med civilsamhället som är en viktig aktör i arbetet med fysiska mötesplatser. För att stärka civilsamhällets roll i integrationsarbetet i Lysekils kommun bör samverkan mellan kommunala förvaltningar och civilsamhället utvecklas.

Genom ett målinriktat långsiktigt arbete och ett möjliggörande genom politiska inriktningar och beslut ska Lysekils kommun verka för att utöka antalet fysiska mötesplatser som kan ge en utökad möjlighet för alla människor att mötas i en god miljö.

Arbete och sysselsättning

Arbete och sysselsättning är nyckeln till nyanländas etablering i Sverige. Arbete eller annan sysselsättning (som till exempel praktik) ger, förutom egenförsörjning, möjligheter att utveckla kunskaperna i det svenska språket och om det svenska samhället. Arbete bidrar också till ett utökat socialt nätverk. Lysekils kommun bör aktivt verka för en hög sysselsättningsgrad bland nyanlända kommuninnevånare. Många nyanlända är i yrkesverksam ålder och har såväl utbildning som erfarenhet, vilka i större utsträckning bör tas tillvara, inte minst inom områden där det råder brist på arbetskraft. Behovsbaserade insatser bör riktas och utvecklas för att ta vara på den resurs som nyanlända är inom dessa områden.

Det är angeläget att andelen kvinnor som tar del av arbetsmarknadsnära insatser respektive övergår till arbete ökar och att kvinnor och män ges samma möjligheter till etablering på arbetsmarknaden och i samhällslivet.

Studier och utbildning

Utbildningsväsendet spelar ur integrationsperspektiv en väsentlig roll. Studier och utbildning är en avgörande faktor för vidare arbete och personer med högre utbildning har en god prognos på arbetsmarknaden.

Välfungerande utbildning förankrad på den lokala arbetsmarknaden ska prioriteras, likaså riktade insatser för målgruppen nyanlända med kort utbildningsbakgrund som riskerar att hamna i försörjningsstöd efter etableringstiden. Målsättningen ska vara att nyanlända kvinnor och män ska gå vidare till arbete eller studier efter etableringstiden. Nyanlända kvinnor tillhör enligt kartläggningen en grupp med låg generell utbildningsnivå, låg sysselsättningsgrad och lågt socialt deltagande. Den utvecklingen måste vändas.

Boende – segregation eller integration

Det finns områden i Lysekils kommun där det relativt ofta förekommer lediga lägenheter att tilldela invandrade familjer och/eller hushåll med relativt sett begränsade resurser.

Det finns idag en segregerad bostadssituation.

Segregationen bör motverkas av ett mer offensivt bostadspolitiskt tänkande som kan bidra till en positiv förändring på lång sikt.

Detta bör också uppmärksammas före frågan om eget val av boende och kulturella aspekter vid inflyttning till Lysekils kommun, inte minst med anledning av den så kallade närhetsprincipen vad gäller tilldelning av skolplats med mera.

För att motverka segregation bör Lysekils kommun i samverkan med andra bostadsaktörer aktivt arbeta mot stigmatisering av de områden där invandrade personer visar sig vara överrepresenterade. Man bör även verka för att finna nya kreativa lösningar för boendialternativ som främjar inkludering och motverkar segregering inom specifika områden.

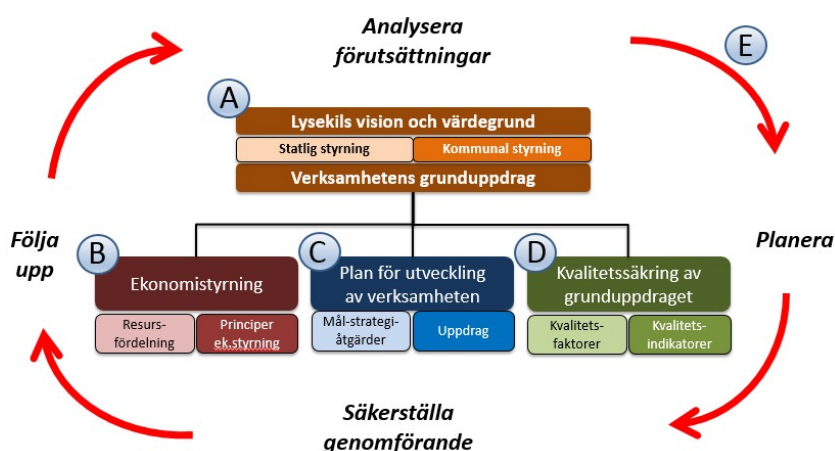
Ytterligare ställningstaganden, stöd och vägledning återfinns i *Bostadsförsörjningsprogram för Lysekils kommun*.

Process för integrationsarbete

Integrationsarbete är en långsiktig process. Allt arbete ska utgå ifrån styrdokument, kommunens vision, värdegrund och utvecklingsmål med dialog som styrmedel. Utifrån kommunens riktlinjer och verksamhetens förutsättningar bör varje verksamhet löpande planera, följa upp och utvärdera integrationsarbetet.

Verksamheternas arbete med integrationen ska också vara i enlighet med kommunens styrmodell:

- Analysera förutsättningar
- Planera verksamhet/ insatser
- Säkerställa genomförande
- Följa upp

Analysera förutsättningar

Genom en kartläggning av befintligt behov och förutsättningar (nulägesanalys) i verksamheten ska relevanta prioriteringar och planering av specifika insatser göras för det framtida arbetet.

Genom regelbunden omvärldsanalys bör en ökad medvetenhet skapas som syftar till att identifiera prioriterade utvecklingsområden i verksamheterna. I analysen ska verksamheterna verka för att öka integrationen, minska utanförskap, öka individens förmåga och möjligheter till egen försörjning så att antalet personer med försörjningsstöd minskar. För att integrationen ska kunna följas upp och utvärderas bör varje nämnd och bolagsstyrelse göra arbetet så konkret som möjligt.

Planera verksamhet/ insatser

Planera utveckling och förändring och planera uppföljning av mål och kvalitet. Uppgiften att operativt leda, samordna och utföra integrationsarbetet ligger på respektive verksamhet. Integrationsarbetet ska vara en del av den befintliga verksamhetsplanen. Insatser och verksamheter ska svara mot de mål och uppdrag som verksamheten har som grund och ingå i de strategier och åtgärder som finns för att uppnå mål/ uppdrag.

Säkerställa genomförande

Löpande avstämning och kontroll att planerna följs.

Följa upp

Uppföljning av mål på kort och lång sikt för att utveckla verksamheten. Uppföljning och analys av resultat och kvalitet görs i samband med uppföljningsperioderna enligt Lysekils kommuns styrmodell.

Källförteckning

Diskrimineringslagen (2008:567)

I SOU 1996:55, *Vägar in i Sverige*, Bilaga till Invandrarpolitiska kommitténs slutbetänkande.

Skollagen (2010:800)

Socialstyrelsen, Social rapport 2001, samt 1997.

<http://www.regeringen.se/regeringens-politik/nyanlandas-etablering/mal-fornyanlandas-etablering/>

Postadress: **453 80 LYSEKIL**
Tel: **0523-61 30 00**
Webbplats: **lysekil.se**

Besöksadress **Stadshuset, Kungsgatan 44**
E-post registrator@lysekil.se

Tänk på miljön innan du skriver ut